

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

проф. Иванка Костова Стамболова, дм

Катедра „Здравни грижи”

Факултет по обществено здраве МУ- София

Относно: Участие в конкурс за „професор“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве по специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, Факултет „Обществено здраве“, МУ-Плевен, обн. в ДВ бр. 39/27.05.2022 г.

Единствен кандидат се явява: доц. Макрета Тодорова Драганова, дм – доцент в катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, ФОЗ, МУ-Плевен и Зам.-декан „Научна дейност, качество и акредитация“ на ФОЗ, МУ-Плевен

I. Биография и карьерен профил на кандидата

Доц. Макрета Тодорова Драганова, дм е родена на 24.10.1965г. в гр. Плевен. През 1987г. завършва Полувисш медицински институт в гр. Плевен и придобива квалификация „Медицинска сестра, общ профил“. Работи като медицинска сестра в Неврохирургична клиника на УМБАЛ „Д-р Г. Странски“, гр. Плевен. В периода 1991-96г. се обучава в ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград и се дипломира успешно с магистърска степен по специалността „Педагогика на обучението по техника и технологии“. В следващите две години работи като преподавател по практика в специалност „Медицинска сестра“, Медицински колеж, МУ – Плевен, а от 1998г. , след конкурс е назначена за асистент в катедра „Социална медицина и здравен мениджмънт“. През 2003г. след успешно завършен курс на обучение, придобива втора квалификация ОКС „Магистър“, в Медицински университет – Плевен - „Магистър по здравен мениджмънт“. Същата година завършва успешно и специализация по медицинската специалност „Медицинска педагогика“, МУ – София. В периода 2003-2007г. е ст. асистент в катедра „Медицинска етика, управление на здравните грижи и информационни технологии“, а по-късно от 2007–2014 г. и главен асистент в катедра „Медицинска етика, управление на здравните грижи и информационни технологии“ в МУ Плевен. През 2013г. доц. М. Драганова придобива ОНС „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в същия университет. През 2014г. тя завършва и втора специализация в по медицинската специалност „Медицинска информатика и здравен мениджмънт“, МУ – Плевен. От 2014 г. тя заема длъжността „доцент“ в катедра

„Общественоздравни науки“ (до февруари 2022), а от март 2022 г. - катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, ФОЗ, МУ-Плевен. От 2021г. доц. Драганова е Зам.-декан „Научна дейност, качество и акредитация“ на ФОЗ, МУ-Плевен.

Доц. Макрета Тодорова Драганова, дм е член на:

Съюз на учените в България

Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи

Научно дружество по медицинско образование

Българска асоциация по общественото здраве

Българска асоциация по биоетика и клинична етика

Съюз на специалистите по качество в Р България

European Public Health Association (EUPHA)

European Health Management Association (EHMA)

Тя е носител на редица престижни награди: Кристален приз и Диплома от Програмният комитет на 55-та Научна конференция на Русенски Университет (2016 за авторство на пленарен доклад); Грамота за дългогодишен принос в утвърждаване на БАПЗГ за периода 2005 – 2016 г.; 2014 г. Награда Плакети „40 години МУ – Плевен“ за придобиване на ОКС „Доктор“ и академичната длъжност „Доцент“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“. Тя получава през 2016г. Престижната награда на БАПЗГ, почетна грамота и статуетка на Лесискепра за принос към развитието на сестринската наука в България.

Има участие в редица курсове за следдипломно обучение и квалификация в областта на нейните научни интереси, академични ангажименти и преподаване.

II.Общо описание на представените материали за конкурса:

Представената документация от доц. Макрета Тодорова Драганова, дм е прилежно подредена и създава представа както за научното и професионално развитие на кандидата, така и за неговите личностни качества. Съдържа всички необходими документи за заемане на академичната длъжност „професор“ съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и звания в МУ - гр. Плевен.

III.Общо съответствие на кандидатката с изискванията на ПРАС на МУ-Плевен

Общият брой научни трудове възлиза на **66 заглавия**, разпределени както следва:

1. Включени в справка по образец, доказваща изпълнение на минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“(в бр.):

Критерий А	Показател 1. Дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“	1
Критерий В	Показател 3. Публикуван хабилитационен труд-монография	1
Критерий Г	Показател 6. Публикувана книга на базата на защитен	1

	дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“	
	Показател 7. Публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация	20
	Показател 8. Публикации в издания с научно рецензиране, нереферирани в световноизвестни бази данни с научна информация	16
Критерий Е	Показател 20. Публикуван университетски учебник	2
Общо		41

2. Извън участващите в доказателствения материал за покриване на минималните изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ (в бр.):

Публикации, свързани с дисертационния труд за ОНС „доктор“	3
Пълнотекстови публикации в чужди научни списания	1
Пълнотекстови публикации в научни издания, реферирани и индексирани	1
Пълнотекстови публикации в нереферирани български научни списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете:	20
Общо	25

3. Разпределение на научната продукция по място на участие на кандидата в авторските колективи (в бр.):

Място като автор	Дисертационни трудове, монографии, учебници	Публикации в реферирани издания	Публикации в нереферирани издания и редактирани колективни томовете:	Общо
Самостоятелен автор	3	-	5	8
Първи автор	-	4	15	19
Втори автор	1	8	4	13
Трети и последващ автор	1	9	16	26
Общо	5	21	40	66

Дисертационният труд на кандидата е на тема: „Управление на ресурса време на ръководните кадри по здравни грижи в лечебните заведения“ и е научно изследване по една значима тема, която касае ефективността на здравните грижи в съвременните условия, поради засилващата се тенденция към постоянно намаляване броя на медицинските сестри и високата отговорност и специфика на грижите за пациентите. В теоретичната и емпирична част на труда се разглеждат и анализират нагласите и

възможностите за прилагане на ефективни подходи за управление на времето с практико-приложен характер за професионалистите по здравни грижи.

Осъществено и представено научно изследване на М. Драганова отговаря на необходимостта от проучване на проблемите от организационно естество, характерни за практиката на ръководителите по здравни грижи (РЗГ) и от предлагане на практически насоки за по-ефективно използване на резерва от време. Дисертационният труд има своите съществени научни и приложни приноси.

Кандидатката доц. Макрета Драганова, дм има необходимата научна продукция и публикационна активност в съответствие за заемане на академичната длъжност „Професор“, като я надхвърля двукратно.

Област 7. Здравеопазване и спорт

Професионално направление 7.1. Медицина, 7.2. Стоматология, 7.3. Фармация, 7.4. Обществено здраве, 7.5. Здравни грижи, 7.6. Спорт

Минимални изисквани точки по групи показатели за АД „професор“

Група от показатели	Съдържание	Професор (брой точки)	Доц. М. Драганова, дм
А	Показател 1	80 (50+35)	85
Б	Показател 2	-	-
В	Показатели 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	200	741,5
Д	Сума от показателите от 10 до 12	100	240
Е	Сума от показателите от 13 до края	100	226,6

IV. Характеристика на монографичния/хабилитационния труд

В представената монография за конкурса, на тема "Актуални аспекти на връзката обучение-образование-практика в здравните грижи" от доц. М. Драганова е посветена актуална аспекти на обучението в специалностите от професионално направление „Здравни грижи“. Разглежда се връзката между подготовката и управлението на здравните специалисти, проблемите и приоритетите в управленската и преподавателската дейност, дискутира съвременните променени и модели на субектите в учебния процес.

Трябва да се подчертае същественото значение, което имат приложените аргументи относно значимостта на действащите специалисти по здравни грижи за

намаляване на несъответствията между теорията и практиката в съвременните здравни грижи. Като дългогодишен университетски преподавател отдава необходимото внимание на отговорността на университетските преподаватели и медицинските сестри-наставници от клиничните бази за овладяване на компетенции за практикуване на професията „медицинска сестра“.

Във втората монография/ книга, озаглавена „Управление на времето“ е представено собствено проучване на авторката, свързано с изучаване на факторите за неефективно управление на времето. Изведени са водещите проблеми пред ефективното управление на времето - недокументиране на изразходваното време и липсата на приоритети в работата на здравните специалисти. Сред сериозните проблеми, които се установяват от авторката в проучването е, че сестринските дейности и грижи не отговарят на длъжностната им характеристика, а пациентите в голямата си част не са удовлетворени от заделеното им време за комуникация и грижи. Авторът предлага Алгоритмизацията като метод за оптимизиране на управлението на времето, като на всяка стъпка се препоръчват адекватни методи и средства, които помагат при решаване на проблема. Формулираните препоръки към държавните органи и неправителствени организации промени в правната уредба биха могли да решат част от проблемите.

V. Обща характеристика на научно-изследователската и научно-приложната дейност на кандидатката

Прави много добро впечатление, че публикационната активност на кандидата е равномерно разпределена през времето на академичното развитие, както и фактът, че те са в конкретни научни направления, които напълно съответстват на професионалния и опит, както и на професионалното направление на обявения конкурс. Публикациите са в български и чужди специализирани научни списания.

Научно-изследователската работа, представена за участие в конкурса е с основна насоченост **„Управление на здравни грижи“**, като се обхваща обучението на професионалистите, предоставящи здравни грижи, аспекти на приложението, документирането и оценката на здравните грижи. Основните тематични направления на научните изследвания са:

- Управление на времето
- Управление на здравните грижи
- Иновативни подходи в здравните грижи – сестрински процес, план за здравни грижи, сестринска диагноза
- Документиране на здравните грижи
- Обучение на професионалистите по здравни грижи

Основни приноси по тематични направления от научно-изследователската дейност на доц. М. Драганова по направления са:

1. Управление на времето

- Проведено е първото по рода си комплексно изследване сред професионалисти по здравни грижи в лечебни заведения за болнична помощ за управлението на

времето;

- Анализирани са основните проблеми на професионалистите по здравни грижи от болничните лечебни заведения относно работното време, недостигът на персонал и липсата на диференциация на труда за отделните длъжности;
- Изработени са първите класификации на дейности на професионалисти по здравни грижи, заемащи длъжностите „Главен ръководител на здравните грижи“ и „Старши ръководител на здравни грижи“ в ЛЗБП в съответствие с Международната класификация на сестринската практика.;
- Предложен е набор от средства за ефективно управление на времето, включващ алгоритъм на поведение и математически мрежов модел за извършване на дадена дейност. Моделът дава възможност да се изчисли минималния разход на време за постигане на резултата и да се изчисли резерва от време (А1, Г6).
- Разработена е и е апробирана учебна програма по дисциплината „Управление на времето“ сред обучавани студенти във ФОЗ, МУ – Плевен, ОКС „Магистър“, специалност „Управление на здравните грижи“;
- Разработен е универсален Алгоритъм за управление на времето за Ръководители по здравни;

2. Управление на здравните грижи

- Проучен и анализиран е българският и световен опит относно теориите и моделите за организиране на здравните грижи и променената роля на медицинската сестра ;
- Реализирани са проучвания сред професионалисти по здравни грижи относно мотивацията за обучение, възможностите за приложение на нови подходи и средства в обучението по здравни грижи;
- Анализирани са етичните норми в практиката на професионалисти по здравни грижи както и възможностите за оптимизиране на работата на комисиите по професионална етика ;
- Проучена е спецификата на управленския труд в областта на здравните грижи и са анализирани възможностите за приложение на подходи и практики за оптимизиране дейността ;
- Анализирани са терапевтичната ефикасност и разходната ефективност на здравни технологии при лечение на социалнозначими заболявания като елементи на висококачествени здравни грижи;
- Проучено е мнението на пациенти относно значимостта на ефективната комуникация с доставчиците на медицински и здравни грижи, неформалните плащания и други аспекти на предоставяните услуги .

3. Иновативни подходи в здравните грижи – сестрински процес, план за здравни грижи, сестринска диагноза

- Анализирана е връзката между сестринския процес- сестринската диагноза - качеството на сестринските грижи ;
- Проучени са теоретичните постановки на сестринския процес и международния опит в приложението му и възможностите за приложението му в България;
- Доказана е значимостта на Стандартния план за грижи, изработен в съответствие с медицинската диагноза на пациента, като база за изготвяне на Индивидуален план за грижи;

- Проучено е мнението на действащи медицински сестри относно иновативните подходи в здравните грижи.

4. Документиране на здравните грижи

- Проучено е мнението на действащи медицински сестри за необходимостта от въвеждане на специализирана и унифицирана документация ;
- Проучен е международния опит в документиране на здравните грижи и са анализирани възможностите за приложението им в практиката на медицинските сестри в България;
- Оценена е международната класификация на сестринската практика като алтернатива за българското сестринство и възможността за избор при адаптирането на световната сестринска наука и практика към условията в нашата страна, което ни поставя в адекватна на европейското сестринство позиция.

5. Обучение на професионалистите по здравни грижи

- Представа се същността на професионално направление „Здравни грижи“, регулираните професии и европейски и национални нормативни регулатори на висшето образование. Дискутират се връзката между управленската и преподавателската дейност и значимостта на мениджърски умения за съвременния преподавател и по-специално уменията да общуват и мотивират на субектите в учебния процес;
- Доказва значимостта на методиката в процеса на обучение, предвид спецификата на практическото обучение в специалностите от професионално направление „Здравни грижи“ ;
- Анализира проблематиката на дистанционното обучение, реализирано през последните години във висшите медицински училища, пред класическата форма на обучение
- Проучва мнението на действащи професионалисти по здравни грижи, продължаващи обучението си в бакалавърска и магистърска програма по специалност „Управление на здравните грижи“, относно възможностите за оптимизиране на учебния процес в базовите специалности на професионално направление „Здравни грижи“. В съответствие с приоритетните цели на Стратегията за развитие на висшето образование в Република България (2021-2030), като се предлагат конкретни идеи в областта на здравните грижи

Пред доц. М. Драганова, дм са отбелязани три основни насоки на настоящите и бъдещи научни интереси:

Оптимизиране на подходите за **ефективно оползотворяване на времето като универсален и природно разпределен ресурс**; адаптиране на компетенциите, усвоявани в процеса на базовото обучение и потребностите на реалната работна среда и въвеждане на методи и средства за обективна оценка на индивидуалните нужди на пациента/клиента от грижи.

Отражение на научните публикации на кандидата в националната и чуждестранна литература (цитирания)

Кандидатът коректно представя 90 цитирания , от които 4 в чужбина.

VI . Комплексна, качествена оценка на учебно-методическата и преподавателска дейност, включително научно ръководство

- Учебно-педагогическа дейност

- 1.1. Доц. М.Драганова, дм има изключително разнообразна и всеобхватна дейност по отношение на учебния процес. Тя представя за конкурса обемна информация относно преподаване в различни учебни дисциплини на студенти от специалностите: „Управление на здравните грижи” – ОКС „бакалавър” и „магистър”; „Медицинска рехабилитация и ерготерапия“, „Опазване и контрол на общественото здраве“; „Обществено здраве и здравен мениджмънт“; „Социални дейности в здравеопазването“. Тя осъществява преподаване и в Медицински колеж в МУ Плевен в специалностите „Рентгенов лаборант” и „Медицинска козметика“;
- 1.2. За последните три години кандидатката участва в изготвянето на 16 учебни програми за лекционните курсове при различните специалности. Поради епидемиологичната обстановка в страната, по всички дисциплини, в които преподавае подготвила учебните материали, качени в *Системата за дистанционно обучение*, според общоуниверситетските изисквания ;
- 1.3. Участва в три научно-изследователски проекта, оказва методична помощ на студенти и специализанти;
- 1.4. Работи като консултант на on-line кръжоки като ментор/наставник в Стипендиантска програма за студенти по медицина и медицински специалности и лекари-специализанти от ромски произход;
- 1.5. Участва като лектор на медицински сестри в Плоцк, Полша на тема „Time management in Nursing“. Тя е лектор и на редица курсове за следдипломно обучение в страната.
- 1.6. Под научното ръководство на доц. М. Драганова, дм има двама успешно защитили докторанта, през 2019 и 2021г.

Научно- изследователската, учебно-методичната и преподавателска дейност на доц. М.Драганова, дм е всеобхватна и засяга всички аспекти на академичната университетска работа на един творец, изследовател, преподавател и общественик. Усърдието и като изследовател и преподавател съпътстват всички години на упорит труд, чиито резултати и продукция имаме възможност да оценим като важни и стойностни за медицинската наука и практика.

VII. Лични впечатления

Цялата научна продукция, професионална и педагогическа работа на доц. Макрета Драганова, дм е посветена и отдадена на здравните грижи и тяхното управление и техния

съществен принос за общественото здраве. Познавам доц.М.Драганова от повече от 25 години. Нейните личностни и професионални качества, проявени в процеса на обучение, от който първоначално я познавам, както и в последствие в академичната и работа, ми дават основание да я определя като принципен, последователен, креативен, трудолюбив и етичен колега,учен и преподавателдоц. М. Драганова, дм има изразени лидерски качества и умения, отлични организаторски способности и комуникативни умения, изключително полезни за работата ѝ.

Заклучение

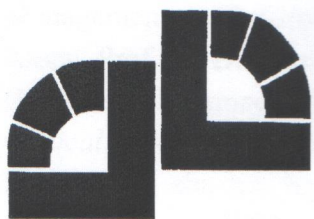
Представените за рецензия документи на **доц. Макрета Тодорова Драганова, дм** отговарят напълно на изискванията на ЗРАСРБ и на изискванията в Правилника за устройство и дейността на Медицински университет гр. Плевен и съдържат необходимият доказателствен материал за цялостната ѝ дейност и покриват напълно и надхвърлят изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

Имайки предвид гореизложеното, предлагам **доц. Макрета Тодорова Драганова, дм**, да заеме академична длъжност „**професор**“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве по специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията“ в катедра „Управление на здравните грижи, медицинска етика и информационни технологии“, Факултет „Обществено здраве“, МУ-Плевен.

20.09.2022 г.

подготвил рецензията:

DIALOGUE PLUS LTD

CONFERENCE INTERPRETERS, TRANSLATORS,
INFORMATION SPECIALISTS

OFFICE: 1000 Sofia, 22 Venelin Str., Tel.: (++359 2) 980 54 46

Fax: (++359 2) 986 28 51 E-mail: dialog@dialog-bg.com, www.dialog-bg.com

Translation from Bulgarian

REVIEW

by

Prof. Ivanka Kostova Stambolova, PhD

Department of Health Care
Faculty of Public Health MU- Sofia

Subject: Participation in a competition for "Professor" in the field of higher education 7. Healthcare and sports, professional field 7.4. Public health in the specialty "Social Medicine and Organization of Healthcare and Pharmacy" in the Department "Management of Health Care, Medical Ethics and Information Technologies", Faculty of Public Health, Medical University-Pleven, promulgated in SG, No. 39/27.05.2022

There is only one candidate: Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD – Associate Professor at the Department of Health Care, Medical Ethics and Information Technologies, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven and Deputy Dean of Scientific Activity, Quality and Accreditation at the Faculty of Public Health, Medical University-Pleven

I. Biography and career profile of the candidate

Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD was born on 24.10.1965 in Pleven. In 1987, she graduated from the Medical College in Pleven and obtained the qualification "Nurse, general profile". *She worked as a nurse* at the Neurosurgical Clinic of UMPHAT "Dr. G. Stranski, Pleven. In the period 1991-96, she studied at the Neofit Rilski South-Western University in Blagoevgrad and successfully graduated with a Master's Degree in Pedagogy of Teaching in Technique and Technology. In the next two years she worked as practice lecturer in in the specialty "Nursing", Medical College, Medical University – Pleven, and in 1998, after a competition, she was appointed as an assistant professor in the Department of Social Medicine and Health Management. In 2003, after a successfully completed course of study, she obtained a second qualification for the educational and qualification degree (EQD) "Master" at the Medical University of Pleven – Master in Health Management. The same year she successfully graduated and acquired qualification in "Medical Pedagogy" from Medical University – Sofia. In the period 2003-2007, she was Senior Assistant Professor at the Medical Ethics, Healthcare Management and Information Technologies Department and later from 2007-2014 she was Chief Assistant Professor at the Medical Ethics, Healthcare

Management and Information Technologies Department at the Medical University of Pleven. In 2013, Assoc. Prof. M. Draganova got a PhD in the scientific specialty "Social Medicine and Organization of Health and Pharmacy" from the same university. In 2014, she acquired second qualification, in the *medical specialty "Medical Informatics and Health Management" at Medical University – Pleven*. Since 2014, she has held the position of Associate Professor at the Department of Public Health Sciences (until February 2022) and since March 2022 – at the Department of Health Care Management, Medical Ethics and Information Technologies, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven. Since 2021, Assoc. Prof. Draganova is Deputy-Dean in charge of "Scientific Activity, Quality and Accreditation" at the Faculty of Public Health at Medical University-Pleven.

Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD, is a member of:

The Union of Scientists in Bulgaria.

The Bulgarian Association of Health Care Professionals

The Scientific Society of Medical Education

The Bulgarian Public Health Association

The Bulgarian Association of Bioethics and Clinical Ethics

The Union of Quality Professionals in the Republic of Bulgaria

The European Public Health Association (EUPHA)

European Health Management Association (EHMA)

She has received a number of prestigious awards: Crystal Prize and Diploma from the Programme Committee of the 55th Scientific Conference of the University of Ruse (2016 for authorship of a plenary report); Certificate for long-standing contribution to the establishment of BAPHP for the period 2005 – 2016; 2014 Award - Plaquette "40 years of Medical University – Pleven" for acquisition of the PhD and the academic position of Associate Professor in the scientific specialty "Social Medicine and Organization of Healthcare and Pharmacy". In 2016, she received the prestigious award of BAPHP - honorary diploma and statuette of Lesiskepra for contribution to the development of nursing science in Bulgaria.

She has participated in a number of postgraduate courses and qualifications in the field of her scientific interests, academic commitments and teaching.

II. General description of the materials submitted for the competition:

The documentation submitted by Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD, is carefully arranged and gives an idea of both the scientific and professional development of the candidate and her personal qualities. It contains all the necessary documents for holding the academic position of "Professor" in accordance with the requirements of the Law on Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LDASRB) and the Regulations on the terms and conditions for acquiring scientific degrees and titles in the Medical University of Pleven.

III. General compliance of the candidate with the requirements of the Regulations on Development of the Academic Staff (RDAS) of MU-Pleven.

The total number of scientific papers amounts to **66 titles** distributed as follows:

1. Included in a report form proving the fulfilment of the minimum requirements for holding the academic position of "Professor" (in number):

Criterion A	Indicator 1: PhD Dissertation.	1
Criterion C	Indicator 3. Published habilitation work-monograph	1
Criterion D	Indicator 6. Published book on the basis of a defended PhD dissertation	1
	Indicator 7. Publications in scientific journals referenced and indexed in world-famous databases of scientific information	20
	Indicator 8. Publications in peer-reviewed journals not referenced in world-famous scientific databases	16
Criterion F	Indicator 20. Published university textbook	2
Total		41

2. Apart from those participating in the evidence for meeting the minimum requirements for holding the academic position of "Professor" (in number):

Publications related to the PhD dissertation	3
Full text publications in foreign scientific journals	1
Full text publications in scientific publications, referenced and indexed	1
Full text publications in non-referenced Bulgarian peer-reviewed scientific journals or in edited collective volumes:	20
Total	25

3. Distribution of scientific output by position of the candidate among the authors (in number):

Position as author	Dissertations, monographs, textbooks	Publications in refereed journals	Publications in non-referenced journals and edited collective volumes:	Total
Solo Author	3	-	5	8
First Author	-	4	15	19
Second author	1	8	4	13
Third and subsequent author	1	9	16	26
Total	5	21	40	66

The dissertation of the candidate is on: "Management of the Time Resource of the Health Care Management Personnel in Medical Institutions" and it is a scientific study on a significant topic concerning the effectiveness of health care in modern conditions, due to the increasing tendency to constantly reduce the number of nurses and the high responsibility and specificity of patient care. In the theoretical and empirical part of the work, the attitudes and opportunities for applying effective approaches to time management of an applied nature for healthcare professionals are examined and analysed.

The scientific research carried out and presented by M. Draganova responds to the need to study the organizational problems typical of the practice of health care managers (HCM) and to propose practical guidelines for more efficient use of the time reserve. The dissertation has substantial scientific and applied contributions.

The candidate Assoc. Prof. Makreta Draganova, PhD has the necessary scientific output and publication activity consistent with taking the academic position of Professor, and exceeds the requirements twice.

Field 7. Healthcare and sports

Professional field 7.1. Medicine, 7.2. Dentistry, 7.3. Pharmacy, 7.4. Public Health, 7.5. Health care, 7.6. Sport

Minimum required points by groups of indicators for AP "Professor"

Indicator group	Contents	Professor (number of points)	Prof. M. Draganova, PhD
A	Indicator 1:	80 (50+35)	85
B	Indicator 2	-	-
C	Indicators 3 or 4	100	100
D	Sum of indicators 5 to 9	200	741.5
E	Sum of indicators 10 to 12	100	240
F	Sum of indicators from 13 to end	100	226.6

IV. Characteristic of the monographic/habilitation work

The monograph submitted for the competition by Assoc. Prof. M. Draganova, on "Current aspects of the training-education-practice relationship in health care", is concerned with topical aspects of training in the specialties of the professional field "Health care". It discusses the relationship between the training and management of health professionals, problems and priorities in management and teaching activities, examines contemporary changes, models, and subjects in the learning process.

The essential importance of the presented arguments for the significance of active health care professionals in reducing the discrepancies between theory and practice in modern health care should be emphasised. As a long-time university lecturer, Draganova pays due attention to the responsibility of university lecturers and nurses-mentors from the clinical bases for mastering competences for practicing the profession of nurse.

The second monograph/ book entitled "Time Management" presents the author's own study examining the factors for ineffective time management. The leading problems facing effective time management are brought out: time consumed not documented, lack of priorities in the work of health professionals. Major problems identified by the author in the study include: nursing activities and care do not correspond to their job description, and patients are largely not satisfied with the communication and care time devoted to them. The author proposes Algorithmisation as a method to optimise time management, recommending adequate methods and means at each step to help solve the problem. The recommendations

for changes in the regulations made to public authorities and non-governmental organisations could solve some of the problems.

V. General characteristics of the research and applied activities of the candidate

It makes a very good impression that the publication activity of the candidate is evenly distributed over the time of academic development, as well as that they are in specific scientific fields that fully correspond to her professional experience, and to the professional direction of the announced competition. The publications are published in Bulgarian and foreign specialized scientific journals.

The research work submitted for participation in the competition is focused on **"Healthcare Management"** and covers the training of professionals providing health care, aspects of health care application, documentation, and evaluation. The main thematic fields of research include:

- Time management
- Management of health care
- Innovative approaches to health care – nursing process, health care plan, nursing diagnosis
- Documentation of health care
- Training of healthcare professionals

The main contributions of Assoc. Prof. M. Draganova include, by thematic field:

1. Time management

- The first of its kind comprehensive study on time management was conducted among health professionals in hospitals;
- The main problems of healthcare professionals from hospital institutions regarding working hours, staff shortages and the lack of differentiation of work for different positions are analysed;
- The first classifications of activities of health care professionals holding the positions of *"Chief Healthcare Manager"* and *"Senior Healthcare Manager"* in hospitals have been developed in accordance with the International Classification of Nursing Practice;
- A set of means is proposed for effective time management, including a behavioural algorithm and a mathematical network model for performing an activity. The model makes it possible to calculate the minimum time consumption to achieve the result, and to calculate the time reserve (A1, D6).
- A curriculum for the "Time Management" program has been developed and tested among students trained in the Master program "Health Care Management" at the Faculty of Public Health, MU – Pleven;
- A universal time management algorithm for Healthcare Manager has been developed;

2. Management of health care

- The Bulgarian and global experience on the theories and models for organizing health care and the changed role of the nurse has been studied and analysed;
- Studies were carried out among health care professionals on the motivation for training, the possibilities for applying new approaches and tools in health care training;
- Ethical norms in the practice of health care professionals are analysed as well as the possibilities for optimizing the work of the professional ethics committees;
- The specifics of the management work in the field of health care have been studied and the possibilities for applying approaches and practices for optimizing the activity

have been analysed;

- The therapeutic efficacy and cost-effectiveness of health technologies in the treatment of socially significant diseases are analysed as elements of high-quality health care;
- The opinion of patients on the importance of effective communication with medical and health care providers, informal payments and other aspects of the services provided has been studied.

3. Innovative approaches to health care – nursing process, health care plan, nursing diagnosis

- The nursing process-nursing diagnosis-quality of nursing care relationship is analysed;
- The theoretical frameworks of the nursing process, the international experience in its application and the possibilities for its application in Bulgaria are examined;
- The importance of the Standard Care Plan, developed in accordance with the medical diagnosis of the patient, as the basis for preparation of an Individual Care Plan has been demonstrated;
- The opinion of active nurses on innovative approaches to health care has been studied.

4. Documentation of health care

- The opinion of active nurses on the need to introduce specialized and unified documentation has been studied;
- The international experience in documenting health care has been studied and the possibilities for its application in the practice of nurses in Bulgaria have been analysed;
- The international classification of nursing practice is as an alternative for the Bulgarian nursing and the possibility of choice in adapting the world nursing science and practice to the conditions in our country is assessed, which puts us in a position adequate to European nursing.

5. Training of healthcare professionals

- The essence of the professional field "Health care", regulated professions and European and national regulations on higher education is presented. The relationship between managerial and teaching activities and the importance of managerial skills for the modern teacher and in particular the skills to communicate and motivate the subjects in the learning process are discussed;
- She proves the importance of the methodology in the training process, given the specifics of the practical training in the specialties of the professional field "Health care";
- She analyses the problem of distance learning implemented in recent years in higher medical schools, against the classical form of training
- She seeks the views of active health care professionals continuing their studies in the Bachelor's and Master's degree programme in "Health Care Management" on the possibilities for optimizing the learning process in the basic specialties of the professional field "Health care". In accordance with the priority objectives of the Strategy for the Development of Higher Education in the Republic of Bulgaria (2021-2030), specific ideas in the field of health care are proposed.

Three main directions of current and future scientific interests are noted before Assoc. M. Draganova, PhD:

Optimization of the approaches for **effective utilization of time as a universal and natural resource**; **adaptation** of the competences acquired in the process of **basic training and the needs of the real working environment**, and **introduction of methods and means for objective assessment patient's/client's individual needs of care**.

Reflection of the candidate's scientific publications in the national and foreign literature (citations)

The applicant correctly presents 90 citations, of which 4 abroad.

VI. Complex, qualitative assessment of teaching and learning activities, including scientific guidance

- Teaching and educational activity

- 1.1. Assoc. Prof. M. Draganova, PhD has an extremely diverse and comprehensive activity in relation to the learning process. She presents for the competition extensive information on teaching in different disciplines of students in the specialties: "Health care management" – "Bachelor" and "Master" degree programs; "Medical rehabilitation and ergotherapy", "Protection and control of public health"; "Public health and health management"; "Social activities in health". She also teaches at the Medical College in the Medical University of Pleven in the specialties "Radiologist" and "Medical cosmetics".
- 1.2. In the past three years, the candidate participated in the development of 16 curricula for the lecture courses in the different specialties. Due to the epidemiological situation in the country, in all disciplines in which she teaches she has prepared the educational materials uploaded to the *Distance Learning System*, according to the university requirements;
- 1.3. She participates in three research projects, provides methodological support to students and graduate students;
- 1.4. She works as a consultant of on-line clubs as a mentor/tutor in the Scholarship Program for medical students and medical specialties and trainee specialist doctors of Roma origin;
- 1.5. She participated as a lecturer for nurses in Plozck, Poland, on "Time management in Nursing". She is also a lecturer at a number of postgraduate courses in the country.
- 1.6. Under the scientific guidance of Assoc. Prof. M. Draganova, PhD, two PhD students successfully defended their theses in 2019 and 2021.

The research, methodological and teaching activities of Assoc. Prof. M. Draganova, PhD, are comprehensive and address all aspects of the academic university work of a creator, researcher, lecturer and public figure. Her diligence as a researcher and lecturer accompanies all years of hard work, the results and output of which we have the opportunity to assess as important and valuable for medical science and practice.

VII. Personal impressions

All scientific output, professional and pedagogical work of Assoc. Prof. Makreta Draganova, PhD, are dedicated and devoted to health care, healthcare management and their significant contribution to public health. I have known Assoc. Prof. M. Draganova for more than 25 years. Her personal and professional qualities, manifested in the learning process from which I first knew her, as well as in her academic work, give me reason to define her as a principled, consistent, creative, diligent and ethical colleague, scientist and lecturer. M. Draganova, PhD, has strong leadership qualities and skills, excellent organizational abilities and communicative skills, which are extremely useful for her work.

Conclusion

The documents submitted for review of **Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD**, fully meet the requirements of the Law on Development of Academic Staff in Republic of Bulgaria and the Rules of Procedure of the Medical University – Pleven; they contain the necessary evidence for her overall activity and fully cover and exceed the requirements for taking the academic position of "Professor".

In view of the above, I propose that Assoc. Prof. Makreta Todorova Draganova, PhD, take the academic position of "Professor" in the field of higher education 7. Healthcare and sports, professional field 7.4. Public Health in Social Medicine and Organization of Healthcare and Pharmacy at the Department of Health Care Management, Medical Ethics and Information Technologies, Faculty of Public Health, Medical University-Pleven.

20.09.2022

Review prepared by:
(Prof. Stambolova, PhD)

The undersigned, Ventseslava Mihaylova Mishlyakova, hereby certify that I translated the attached document (Review) from the Bulgarian into the English Language, and that this is a true and correct translation, rendered to the best of my ability. The translation consists of 8 (eight) pages.

Translator:

[Signature]

V. Mishlyakova

